

# LA CAMPANA DE GRACIA.

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA.

CADA NÚMERO **5** CÉNTIMS PER TOT ESPANYA.

Números atrassats: 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50

**LOS PRODUCTORS A N' EN SAGASTA**



—¡Qué fá, D. Práxedes!... Prénguli las estisoras à n' aquest boig!



**WEYLER Á BARCELONA**



**A**l marxar de Barcelona fa prop de dos anys, entre 'ls aplausos entusiastes de la multitud esperansada, va prometre que á Barcelona tornaria al regressar victoriós de Cuba. Y á Barcelona ha tornat, negantse á desembarcar á la Corunya, ab l' idea fixa de cumplir la seva paraula empenyada.

Pero ab lo general no han vingut los llores de la victoria que tots esperavam. La pacificació de Cuba está encare, desgraciadament, molt lluny de la realitat. Aixó fa que no poguém entusiasmarnos.

No negarém los bons serveys que puga haver presat lo general Weyler á Cuba; reconixerém llealment que ha deixat l' isla en una situació molt distinta de lo que va trobarla al anarse'n lo seu antecessor; pero s' ha de considerar també que 'l país va proporcionar al general Weyler recursos en homes y diners tan colossals, que haurían hagut de bastar pera la pacificació definitiva. Aixís, á lo menos, ho creu, la conciencia pública.

Si s' alega que 'n Cánovas, ab sas funestas debilitats y complacencias ab los Estats Units, va entorpir constantment l' enérgica acció del governador general de Cuba, dirém que en aquests cassos, el camí de la dimissió es el mes curt y 'l mes expedit pera conservar un prestigi necessari al be de la patria. En Weyler no va dimitir; prestantse á ser partícipe y víctima á la vegada de un doble joch, que ni podia acabar la guerra ab la guerra, ni podia tampoch proporcionar al país la solució de una pau digna y honrosa.

Si s' alega que 'n Sagasta va rellevarlo avants dels dos anys que 'l general s' havia donat de temps pera cumplir lo seu compromís, dirém que l' empresa de pacificació no estava tan adelantada, que racionalment se pogués creure que dintre del plasso fixat quedés definitivament cumplerta. No, aquelles quatre provincias que, havia de pacificar rápidamente, segons digué al marxar, el dia del seu rellevo ja pròxim á consumarse 'ls dos anys que s' havia pres per pacificarlas totas, las va deixar no mes *casi-pacifadas*. Ha agotat, donchs, lo temps y 'ls sacrificis extraordinaris del país, sense acabar de cumplir ni la meytat del seu programa.

Ha adolecut la seva acció de lentitut excessiva, y en guerras tan costosas, com la de Cuba, la lentitut equival al fracàs y á la derrota. Lo general Weyler havia de preveure que 'l país no podia imposarse per temps indefinit una situació perenne de agotament. Tenia l' deber de triuñar, y de triuñar depressa. A Inglaterra, 'l temps es or; á Espanya, avuy, el temps es or y es sanch.

Saldo de aquesta liquidació practicada, sense apasionament, á conciencia: «Bona voluntat, si s' vol, per part del general Weyler; escassa fortuna en la seva gestió; y per lo que toca á Espanya, una pérdua inmensa en homes y milions, pérdua horrible y sense cap ventatja apreciable.»

Per aixó, repetim: nosaltres no hem pogut entusiasmarnos ab l' arribada á Barcelona del general Weyler.

Y no obstant, lo general que va anar á Cuba en un moment crítich, arriba á la Península, en un moment més crítich encare. Allá podia ser lo pacificador y no ha sigut; aquí totas las circunstancias sembla que s' conjurín per ferlo l' árbitre de la sort de la nació, y temém que no ho será tampoch.

No fá molts días, davant del espantós desgabell á que 'ns ha conduhit la restauració monárquica, recordavam que la plassa del general Prim está vacant. Avuy afegirém que qui aspiri á ocupar-la es necessari que se 'n fassa digne.

Desde que aixó diguerem, aqueix desgabell lluny de calmar ha anat en augment. Basta fixarse en la conducta insensata del actual govern, que anant d' extrém á extrém, intenta lograr una pau problemática, sacrificant la producció de la península en profit exclussiu dels Estats Units, després que la península ha donat los seus tesoros y la seva sanch, pera 'l sosteniment de la guerra. Y aixó s' fa á espatillas de las Corts, d' *amagatots*, desatenent al país que reclama, refiantse de un *bill de indemnitat á posteriori* conseguit de las Corts que vinguin, elegidas, com á Espanya s' elegeixen sempre, baix la brutal intervenció del mateix govern que demana que l' absolguin de sa descabellada extrelimitació.

May s' havia inferit als drets del poble espanyol una ofensa semblant; may s' havia amenassat als interessos del treball ab un perjudici tan inmens; ni may tampoch s' havia posat la soberanía d' Espanya en una de sas colonias á mercé de la cobdicia de un poble extrany, que després de fomentar una insurrecció malvada, com á premi de las sevas piraterias, está á punt de rebre de un govern espanyol lo mercat de Cuba, mal costi la ruina de la industria nacional.

Aquesta situació vergonyosa que la sent avuy tothom, la sent també 'l general Weyler. En ella ha inspirat las sevas manifestacions tant á la Corunya com á Barcelo-

na. Lo general Weyler s' ha declarat enemich de l' autonomia aranzelaria, y defensor acérrim del treball nacional.

Pero falta saber una cosa essencial. ¿Per quíns medis y fins á quin punt está disposat á sostenir la defensa de tan sagrats interessos? Aixó es que no ha dit encare 'l general Weyler.

Lo general Prim, en lo seu cas, no sols ho hauría dit, sino que, davant de las circunstancias actuals, estaria ja en camí de practicarho, y 'l govern tremolaría.

S' ampara 'l general Weyler del concepte de que s' pertany exclussivament á la patria, fent abstracció de tot partit polítich, y en aquesta situació ambigua es impossible que trobi un camí expedit pera salvar á aqueixa mateixa patria á la qual intenta consagrarse. La patria no viu de amors platónichs sino de solucions concretas. Al extrém á qu' hem arribat al poble espanyol li falta 'l temps y la calma pera dedicarse á la solució de geroglífichs. Y 'l general Weyler, fins aquí, no es mes que un geroglífich vivent. Aixó de moment será per ell molt cómodo; pero en lo concepte de la salvació de aquesta patria desventurada, s' ha de confessar que no conduheix á res.

Lo general Prim era mes clar y mes franch. Tothom sabia ahont anava, y per saberho s' veya secundat per aquella incontrastable forsa de opinió, que al últim va acabar per sobreposarse. May los carlins miraren com una esperansa al general Prim, y en cambi, fundada ó infundadament, mirán com una esperansa al general Weyler. May lo general Prim alentá á cap camarilla de saltimbanquis, y en cambi 'ls romeristas se figuran poder contar ab l' apoyo del general Weyler.

Lo general Primera lliberal ysols dels liberals se refiava, perque ab ells, ben dirigits, quan arriban moments crítichs com els qu' estém atravessant, n' hi ha de sobra per arrollar tots los obstacles que s' oposin á la salvació de la patria. Basta condensar lo sentiment de tots en una idea y en un plan: la idea del general Prim sigué sempre l' implantació de las llibertats democráticas. lo plan la realització de la gloriosa revolució de Setembre. Aixís y únicament aixís se serveix á la patria.

«La patria!... ¿Creu, per ventura, 'l general Weyler, qu' ell sol la simbolisa? Partits polítichs hi ha á Espanya; ennoblits pel desinerés y la constancia, que á la patria han sacrificat la fortuna y aquells beneficis que obtenen els qu' en loch te servirla l' explotan descaradament. ¿Per qué, donchs, lo general Weyler no s' apoya en algun de aquests partits populars, seguint l' impuls de las sevas conviccions, si es que realment ne professa?»

¿Creu en l' absolutismemonárquich? Cambíhi, donchs per la boyna, 'l casco de general, y sabré'm á que atenírnos. ¿Creu en la democracia republicana? Decláriho aixís y *pronunchis* en lobon sentit de la paraula, que un *pronunchiamient de opinió* será avuy tant ó mes eficás que lo que ho era en altres temps un *pronunchiamient de tropas*.

¿Opina que l' Espanya al com está avuy constituída, res deixa que desitjar? En aquest cas, mes li valdrá no agitar al país: busqui un loch ben tranquil y lo mes cómodo possible, ja entre 'ls conservadors que sostenintlo á Cuba en certas condicions, van desacreditarlo, ja entre 'ls fusionistas qu' acaban de destituhir. Pero al obrar aixís, no parli de la patria empobrida y sangrada, no parli de la sea rehabilitació, cada vegada mes impossible, mentres stiga en mans de las oligarquias monárquicas que l' acaban de perdre, sumintla en la ruina y la vergonya.

General: ab las negacions y ab els equívochs s' aumentan las tenebras janassa densas qu' embolcallan la conciencia nacional. Lo caos no es cap solució.

Espanya necessita un rig de llum. Qui sápiiga encendre'l, será com el sol: lo centre del nou sistema planetari.

P. K.



**D**INTÉ'm grans pinzelladas un quadro el porvenir.

Ja' ha concedit á Cuba l' autonomia aranzelaria. Los cubáns per inters propi ó per aqueix odi á Espaya que may han sabut dissimular, combinan un aranzels que llansan á la producció pemsular fora de aquell mercat. Un gran número de industrias reben ab aixó un cop de mort; y no 'ls queda mes emey que plegar, despedint als operaris.

Entre aquests s' hi contn los pares, los germans dels soldats que han mort á Cua; los mateixos soldats que

logran tornar sancers á la mare patria; tots los que s' han sacrificat noblement en la seva defensa. Arriban y troban las fábricas tancadas, los traballs paralisats. Han lograt escaparse de las balas y de las malalties; pero lo qu' es de la fam y la miseria no se 'n escapan. Los guberns de la monarquía restaurada han fulminat contra ells aquesta sentencia en pago als seus inmensos sacrificis.

Al peu de aquest quadro horrendo, cal posarhi un rétol que digui: «*La pau d' Espanya.*»—*Obra mestra dels partits monárquichs.*»

Otorgat l' indult als piratas del *Competidor*, els ha faltat temps per encaminarse als Estats Units y vomitar desde allí 'ls mes asquerosos dicteris contra Espanya, qu' en loch de fusellarlos els ha concedit la llibertat.

Un d' ells fins diu que reclamará una forta indemnizació pel temps que l' han tingut pres.

Lo estupendo no será que la demani, sino que l' obtingui, lo qual es casi segur, si de 'n Moret depén.

Un diputat conservador ha escrit las següents ratllas: «Tancat lo parlament y colocat lo govern fora de l'alley, tots estém autorisats, ó millor dit, estém en lo deber de collocarnos en igual terreno pera defensar á la patria espanyola, y per aixó no podém menos de aconsellar als espanyols de Cuba que s' resisteixin y combatin, que no tolerin ni consenteixin per mes temps las enormitats que decreta y ampara l' actual govern. Retxassar las decisions de un Ministeri boig, no es retxassar las decisions de la patria.»

No podrán queixarse 'ls comissionats de Catalunya que van anar á veure á n' en Moret, al objecte de reclamar contra la projectada concessió de l' autonomia aranzelaria.

L' home de las paraulas dolsas com la baba de carmetlo, va expressarse ab una enteresa y ab una energia en ell desconegudas.

—Pensin de mí lo pitjor—va dirlos'hi,—y obrin en conseqüencia.

Per obrar en *conseqüencia* 'ls productors de Catalunya, lo primer que necessitarián sería despendres totalment de tota preocupació monárquica.

Si Espanya sigúés dels espanyols, no fora patrimoni dels Morets y demés que avuy com avuy assumeixen la soberanía del país.

Importants son los acorts presos en la reunió de casi tots los centres productors y de un gran número de agrupacions políticas, convocada per iniciativa de la Comissió directiva de la Fusió republicana. La protesta contra la desatentada conducta del govern, entregant lo mercat de Cuba als *yankées*, que á n' aixó equival la concessió de l' autonomia aranzelaria, respon als sentiments unánims del país.

LA CAMPANA DE GRACIA s' hi adhereix ab tota l' ánima.

Es digne de ser coneguda la carta dirigida per un capellá francés al bisbe de la seva diócessis. Diu aixís:

«Jo havia volgut, al donar ma vida á la Iglesia, en l' ardent sinceritat de la joventut, donar ma vida á Déu.

«Llargas y tristas experiencias m' han portat á una convicció que no esperava: tal es: que servir á la Iglesia ó als homes que la gobernan, no es servir á Déu.

«En lo successiu, no podria, sense que se 'm sublevés la conciencia, guardar apariencias de solidaritat que fa de la religió un comer, una farsa dominadora, un medi de opressió intelectual y social, un sistema de intolerancia y no una pregaria, una elevació del cor, una investigació del ideal divi, un apoyo moral, un principi de amor y fraternitat; en fi una política miserablement humana, y no una *Fé*.

«En la lliure llealtat de ma conciencia, y per la pau de la meva ánima, m' considero en lo deber de declararvos, senyor eminentíssim, que deixo de ser sacerdot y no pertanyo ja mes á la Iglesia.

«Digneuvos rebre, etc., etc. VÍCTOR CHARBONNEL.»

Aquesta carta 'm fa l' efecte de una mota de blat sanitós que s' separa expontáneament de un camp ple de cugula.

«A quin extrém de desesperació no ha portat la monarquía restaurada á las classes més humils de la societat!

Per fer la guerra s' ha sacrificat sense miraments la sanch del obrer.

Y ara per fer la pau á tota costa, s' intenta sacrificar lo pá del treballador.

Sempre es el pobre qui paga primer que ningú las desastrosas conseqüencias dels disbarats dels guberns.

Y no obstant: l' obrer té un amparo. El partit republicá qu' aspira llealment al govern del poble pel poble mateix.

Y té ademés un arma poderosa. El sufragi universal. Decideixis á exercirlo, ab virilitat, ab energia: prepa'ris per renovar en lo major número de districtes possible aquell admirable exemple donat á las Aforas de Barcelona ab motiu de l' elecció de 'n Salmerón, y no ho dupti, de las urnas electorals, disposats á morir si convé en defensa dels nostres drets atropellats, n' eixirà la mes santa, y tal vegada també la mes renovadora de las revolucions.



La ley empleada com á arma revolucionaria, serà la fusi6 mes pràctica y efica dels dos procediments. Y avuy mes que may es necessari realisarla, puig la patria angustiada tot ho espera de la resoluci6 y de l'energia indomable dels fills del poble.

Quina pressa la del govern en preparar las reformas auton6micas!... No semblava sino que l'empaytessin. Y en efecte, està ben vist que l'empaytavan. L'empaytava l' desitj de donar compte de la seva obra á las Càmaras, tant bon punt se reunissen. Pero no á las Càmaras espanyolas, sino á las Càmaras dels Estats Units. ¿Y donchs, qué 's figuravan?

Las Càmaras espanyolas tenen suspesas las sevas sessions, y qui sab fins quan tornarán á congregarse. Las dels Estats Units, en cambi, están á punt de reunir-se, y á n' ellas es á las que importa complaure ab preferencia. *A tot seigneur tout honneur.*

Pero vamos á veure, lo ministeri que presideix en Sagasta ¿es un govern espanyol ó una comissió delegada de n' Mac-Kinley?

Serìa necessari saberho, quan no per altra cosa, pels efectes del *pago*.

Suposan que en una nota dels Estats Units se manifestava al govern espanyol que una de las facultats que havian de concedirse á Cuba necessariament, era l' *autonomia aranzelaria*.

Sent aixis, resulta que aquesta concessió no l' han reclamada ni 'ls espanyols, ni 'ls mateixos cubans, sino 'ls extrangers, los *yankées* y únicament pel compte que 'ls hi té.

L' oncle Sam ha carregat l' arma, ¿hi haurà un govern espanyol que tingui lo valor de dispararla sobre 'l cor de la nació?

Quina tristesa!... Pero encare mes: ¡quina vergonya!

Dijous va apareixer l' *Almanach de l' Esquella de lo Torratxa pera 1898*, alcançant un èxit tal, que supera de molt al obtingut els anys anteriors. Veritat es que enriquit ab traballs literaris deguts á 146 autors y ab prop de 300 grabats suscrits per 85 artistes notables constituïx una colecció única, que no te igual ni á Espanya ni al extranger, tant per sas condicions, com per la seva fabulosa baratura.

Ara no m' toca mes que recomanarlos que 's cuytin á adquirirlo, porque m' consta que l' edició 's' está acabant.

**CARTAS DE FORA.**—Agramunt.—Estimat director: Fa una mesada vaig donarli compte de la mort de un digno amich y correligionari del vehi poble de Puigvert. Avuy dech parlari de un' altra desgracia, encare que de un género distint: aquesta la constituïx un *carcunda de cal Ample*, que forma una excepció en aquesta vila en la qual hi predominan de una manera ventajosissima las ideas avansadas: El tal carca, calde- rer d' ofici avuy y aspirant en altres temps á ensotanat, va tenir de deixar-se de la idea de vestir-se del cap, porque aquest el te tan dur y cantallut que hauria esquinat la sotana al posársela. ¡Figuris que per aprobar lo primer curs de llatinitat, va necessitar tres anys!...—Donchs ara aquest mestre á més de fer embuts, se dedica á escandalisarse per tot lo que llegeix y á enviar insults sense solta á *Lo Mestre Titas* com ho ha fet ab motiu de la meva aludida carta, assegurant que LA CAMPANA es la causa del cólera, anomenantme á mi *pinxo y pessa*, amenassantme ab publicar lo meu nom y apellido.—Per estolviarli feyna no tinch cap inconvenient en estamparlo al peu de aquestas ratllas, no porque m' consideri mereixedor de tal publicitat, sino per donar una lliçó á aquest fabricant d' embuts, que prou feyna te en escriure bestiesas pel *Mestre Titas* y fer un *polvo reverent* ab un tal Bombardino, molt més devot de una *posta* que no pas de atendre á sos feligresos quan agonitzants li demanan un consol espiritual. Y sens més per avuy, mani y disposi de son afm. s. s. q. b. s. m.—VICENS PUIG Y ESTEVE.

Blancaflor.—Voldriam saber quin resultat ha produhit la sorpresa de una partida de joch, que segons m' assegaran, va efectuar lo Fiscal municipal á instancias de un regidor á qui li havian pelat els quartos, trobant entre 'ls jugadors, *nada menos* que al alcalde de aquest poble.—Voldriam saberho per veure si ja que per Totants no varen menjar castanyas, are á lo menos, n' espellofan alguna.

AL EX-POLLO

¡Molt bé, señor don Francisco! Aixis se ensenya á la gent: aixó es ser serio, y enérgich, y formal y conseqüent. Quan se té la llarga historia que vosté pot ostentar, es precis é indispensable saberse fer respectar. Y ja que sembla que 's tracta d' anar deixantlo á recó; fa bé d' insubordinarse; ¡fa molt rebé, si senyó! Mort don Ant6n ¡qui devia sin6 vosté ser l' hereu? ¿Qui de la seva llopada podia portar la veu? Vosté, l' *altre jo* de n' Cánovas, el s6n colabrador, company de dias de gloria y de dias de tristor. Vosté, l' entusiasta cómplice de tots els seus disbarats;

l' inspirador, l' autor casi dels seus actes més sonats; ¿Qui millor per substituirlo y probar desde 'l s6n lloch que en la llar conservadora encare hi quedava foch?

La tirria del de la *daga* y l' enveja de n' Pidal l' han privat d' apoderarse del bast6 de general.

Pero vosté que de sobra sab sempre lo que ha de fé, s' haurà dit: «No volen darme! Perfectament: me 'l pendré.»

Té rab6, ilustre Romero; no ho dupli pas, té ralió: las sévas mans son las únicas per maneja aquest bast6.

Prénguil, recullil, agáfil, vosté que ho pot fer y n' sab: empúnyil, y als silvelistas ala, rómpilse'l pél cap!

¡Negarli la jefatura! ¡Volguer disputá 'l s6n dret!... Decididament, don Paco; ¡están tocats del bolet!

Després d' aixó, no m' extranya, ni á ningú l' admirará, l' actitut en que aquestes dias s' ha vingut á colc6a.

Si senyor: ja que 'l retxassan y 'l consideran com mort, ¡vinga escándol y barullo, y embolica que fa fort!...

Trastasso á dreta y esquerra, cop per 'qui, tanto per 'llá... Potsé aixis veurán qu' encare es bó per alborotá.

¿Que certas cosas antiguas se 'n ressenten?... No hi fa ré: la qüestió es que 'l soroll duri y que 'l tanto caygui plé.

Al govern, als silvelistas, als que li han desfet 'l nom, al del *llor6n*, al Azcárraga... ¡llenya, pallissa á tothom!

No dupli senyor don Paco, que si 's resol á obrá aixis, acabarà per guanyarse la gratitud del país.

Aquí lo que 's necessita es un escándol constant, y una pala que remogui el fanch que 's está ofegant.

¡Animo y no acoquinarse, ja que ha trobat el cami... ¡Serveixi d' una vegada per 'l únich que pot servi!

Que ab un paroll de Romeros que treballin com vosté, crénguil, d' aixó que 's rodeja, d' aquí á un any... no n' queda res.

C. GUMÀ.

LO CARLISME ENTRE BASTIDORS



Ué hi há de l' agitació carlista? ¿A quin impuls obeeix lo moviment que s' experimenta? ¿En quina actitut se troban los elements principals d' aquesta comunitat?

Comensin á llegir; no passin per alt ni lo que 's diu *entre líneas*, y meditin.

A Venecia. En el quarto de don Carlos.

Parla en Melgar, lo secretari del rey de las húngaras.

—Senyor: las cartas d' Espanya son altament apremiants.

—¿Qui las escriu? ¿Personatjes de primera fila?

—Aquestes están satisfets y generalment no escriuhen més que per felicitarvos pel sant ó pel cumpleany. Las cartas que ara 's reben son de personatjes de tercera ó quarta classe.

—Y ¿qué diuhen?

—Manifestan ganas de llensarse, declaran que las masses tradicionalistas están impacients... Diuhen que sols esperan un' ordre vostra y qu' extranyan molt que no la donguen.

—Contéstals que fiñin en mí y tingan calma; digals que conservin l' unió y l' esperit bélich y que quan arribi 'l moment de dir *jara!* no deixaré de dirho.

—Senyor... recordeu que aixó ja 'ls ho he escrit trenta ó quaranta cops... Penseu que l' entusiasme comensa ja á acabársels...

—¿Vols dir?... — Don Carlos se queda pensatiu, rumiant las últimas paraulas de n' Melgar.

En lo quarto de donya Berta.

Enrahona 'l de l' *as d' oros*.

—D' Espanya m' excitán á fer un cop de cap... —¡Feslo!

—¿Jo?... ¡Ara hi corro! ¡Las ganas que n' tinch d' enredarme en novas aventuras!...

—No t' hi enredis tú; pero féshi enredar als teus.

—Berta... ¿no comprens que aixó no 'ns convé? ¿No sabs qu' es impossible? (*Baixant molt la veu*) ¿Vols tú que jo despre- cihí las *positivas* ventatjas que m' proporciona la méva actitut espectant, aguantant als méus porque no se sublevin y domi- nant als altres ab la amensasa de sublevarme?... ¿Olvidas els beneficis que aquest joch me produheix?

—Si; pero ¿y la possibilitat de que lluytant...

—¡Fuig! (*Rhent.*) «Vale más pájaro en mano que buitre volando.»

—Y donchs ¿si 'ls teus s' impacientan? ¿si la téva passivitat els infundeix sospitas?

—¡Aixó... aixó es lo que m' preocupa!

—Per que no fas una cosa? Escolta... (Marit y muller se posan á parlar en veu tan baixa... que no se sentres.)

Al Vaticano. Entre un secretari del papa y un enviat de don Carlos. La conversa que sostenen toca ja al final.

—¿Quedém donchs aixis, señor secretari?

—Vájissen tranquil.

—Diguili que don Carlos espera d' ell aquest favor, pero des- seguida, demá mateix si pot ser, porque las circunstancias son apremiants.

—Se 'l servirà á tota satisfacció.

L' endemá (en la secció telegràfica dels peri6dichs):

«El papa ha comunicat á don Carlos que li prohibeix termi- nantment el menor acte d' hostilitat á la situació creada á Espanya. Sa Santitat, jefe y cap de l' iglesia cat6lica, no vol que 'ls carlistas anyadeixin una desditxa més á las molts que afigeixen á la nació espanyola.»

«Las indicacions del papa, terminants y sense ambigüetats, han sigut trasmesas á don Carlos, esperant que com á verda- der cat6lich no tindrà més remey que acatarlas.»

Los dias després. Fragment d' una carta de n' Melgar á un personatge carlista:

«... per lo tant, ja ho veyeu: á pesar delt desitjos del Senyor, á pesar de la seva impaciencia, que supera á la vostra, no podém fer rés. El papa 'ns obliga á permaneixe creuats de brassos, y contra las ordres del papa, ja ho saben, entre bons cristians, no hi ha apelació possible...»

¿Es cert aixó? ¿No es cert?... Jo considero que si tot no es vritat, podria serho.

FANTASTICH.



A teníam rab6 la senmana passada no admetent de plá la noticia relativa á la sumissió dels principals cabecillas tágalos.

Ara diuhen que la cosa s' está prepa- rant, y que á l' hora menos pensada...

Res: que avants de Nadal, Espanya pagarà l' *Aguinaldo*.

Sols una cosa falta saber: ¿qué

costará molt?

Entre las aclamacions que 'l *Brusi* va sentir en boca del general Weyler, cita la de *¡Viva España con honra!*

Prompte farà trenta anys que aquest crit va donarse á Cádiz. A qui sápigua repetirlo ab verdadera devoció, 'l poble li concedirà *indulgencia plenaria*.

En virtut de l' autonomia, 'ls cubans van á possehir Càmaras propias y govern propi, sense que ni las Cà- maras ni 'l govern delá Península tingan dret d' inmis- curarse en los seus assumptos.

En cambi Cuba enviará diputats y senadors á las Cortes de la Peninsula, gosant del dret de intervenir en los assumptos nostres.

Lo govern autor de aquesta estrambótica combina- ció, hauria de ser franch y decretar lo següent:

«Article únich: En lo successiu, la nacionalitat espa- nyola se dividirá en metr6poli y colonias: la metr6poli será l' isla de Cuba, y la Peninsula una de las sevas colonias.»

Diuhen que per obtenir la pau, es necessari sacri- carho tot, y en primer terme l' industria espanyola.

Per aquest cami es casi segur que obtindrem una pau definitiva y eterna. *la pau* dels sepulcres.

Pero ja que 's tracta de sacrificis: primer que l' in- dustria ¿no sería convenient sacrificar als caballers de

¡ALERTA!

Dintre poch sortirà

L' ALMANACH

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

pera 1898

Los corresponsals que no tingan pedido fet, que no olvidin ferlo sens pérdua de correu



industria que han posat á la nació al cayre de la ruina y la vergonya?

Observació de un taurómaco:

—Regularment los primers espasas donan lo vol al redondel saludant al públich, y recullint aplausos y cigarros, únicament quan tenen la sort de aplanar al toro de una bona estocada, y 'l president els ha concedit l'orella. No 's comprén com en Weyler ha donat la volta á casi tot el redondel d' Espanya, sent aixís qu' encare avuy el toro de Cuba es viu, donant molt cuydado á la quadrilla; y sent aixís també que 'l president va manarli que 's retirés de la plassa, sense permétreli que acabés de consumir la sort.

Y després afegia:

—Los que aplaudeixen á n' en Weyler, ho farán pels motius que vulguin; pero lo qu' es en tauromaquia no hi entenen pilota.

Casi crech que 'ls liure-cambistas tenen rahó, quan sostenen que ab las sevas solucions Espanya 's convertiria en una nació exportadora en gran escala.

En l' actualitat fins exportém la vergonya de la nació. Als Estats Units té molta demanda y la pagan á bon preu. Si aquest moviment continua, de vergonya nacional prompte no 'ns ne quedarà ni un escrúpul.

Lo carruatge que conduhía á n' en Weyler, quan va sortir de la Plassa de la Pau, en lloch de tirar Rambla amunt per l' arroyo de la dreta, va llansarse per l' arroyo de l' esquerra.

Aixó será tant casual com vulguin; pero no deixa d' encloure una indicació digna de tenirse en compte.

Per anar avant, no hi ha com enfilarlles per l' esquerra.

Lo qu' es la suspensió de las garantías encare no l' han alsada.

Quan Barcelona li deya al govern:—«Cuyta, treume aquest pes del damunt», el govern s' hi va assentar.

Se va assentar sobre aquest pes, per veure lo que passaria ab l' arribada de 'n Weyler.

No ha succehit res, y no per aixó 'l govern s' aixeca, seus dupte per veure lo que passarà quan se planteji á Cuba l' autonomia aranzelaria.

Las garantías al damunt y 'l govern fusionista per torna, francament es doble carga, y no hi ha poble que l' aguanti.

Cassat al vol, dimars al matí.

—Ahónt vas, Baldiri, tan decidit?

—A veure desembarcar á n' en Weyler.

—¿Y ahónt desembarca?

—A la Plassa de la Pau.

—¿De la Pau ó de la Casi-Pau?

Los autonomistas de Puerto-Rico demanan també l' autonomia; pero la volen sense sufragi universal.

Com en aquella isla suman mes els negres que 'ls blancs, tenen molta por de que la cosa se 'ls enmascari.

Per tot passarán menos per tenir que dir:—¡Ay la marel ¡Quina sort mes negra!

A un fusionista, li vaig preguntar:

—¿Y donchs, vostés, qué fan? ¿Que no protestan? Mirin que la perduda de l' industria...

—Fugi, home, fugi—'m va dir interrompentme.—

Encare que las fábricas se tanquin, mentres tinguem obertas las portas de la Casa gran, la nostra industria sempre anirà al pel.

Lo govern ha manat fer una estadística de tots los caballs, engas, mulas, matxos, etc., etc.; que existeixen á Espanya.

La estadística ha de compendre todas las bestias de carga, menos els burros. Los burros no hi entran.

Desde que tothom s' ha acostumat á suportar als actuals governs, n' hi ha tants de burros á Espanya, que ningú del món es capás de contarlos.

Per congraciarse ab las nacións europeas, presentantse ab tota la seva potencia productora, los Estats Units han anunciat que ocuparán 500,000 peus de terreno en la Exposició Universal que ha de celebrarse á París l' any 1900.

Si han d' exposar las malas manyas qu' emplean contra la nació espanyola, ab aquests 500,000 peus de terreno, no 'n tenen per res.

Las *Dominicals del lliure pensament*, dedica á n' en Moret las següents ratllas:

«No hem sigut nosaltres, adversaris jurats dels frares, ha sigut Alhama Montes en las columnas del *Imparcial*, qui ha demostrat de una manera indubitable que la colonisació dels frares ha donat aquest resultat.

»Que 'ls espanyols no poden exercir allí cap industria.

»Que als espanyols son preferits 'ls inglesos y 'ls xinos.

»Es á dir, que la colonisació dels frares, representants del catolicisme, no ha ofert altre resultat á Filipinas que llensar de allí als industrials espanyols perseguits per innumerables gabelas y donant lloch al reynat canònic dels heretjes inglesos y dels encare mes heretjes xinos.

»Lo judici, donchs, contra 'ls frares de Filipinas está pronunciat fins pels mateixos catòlics amichs seus, que han estat á n' aquell país en relació íntima ab l' Arquebisbe.

»Ara lo que falta es la sanció.

»No duptém qu' en Moret pensa y sent lo que nosaltres en aquest assumpto fresch, perque ben transparent ha sigut la seva enemiga contra aquests bárbaros, en los seus últims discursos. Desconfiém no obstant de la seva virilitat. Ara veurém si es home. Matar la colonisació frasesca á Filipinas, ja brava, ja mansament, es lo deber de 'n Moret.

»¿Que no 'l cumples? Llavoras, espanyols, no hi ha mes qu' escupirlo quan surti del ministeri.

Está bé.

Y per la meva part un bon consell.

En lloch d' estarnos tragant saliva, per lo que pugui ser guardemla.

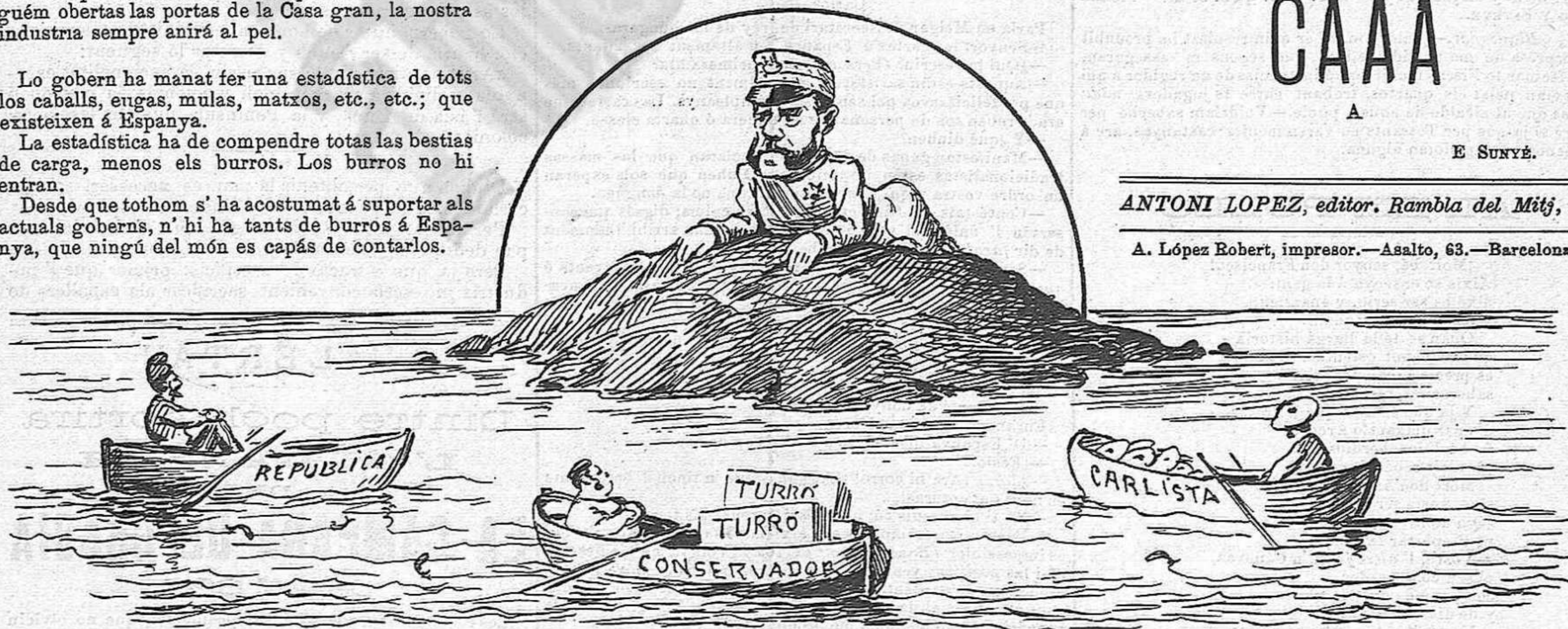
#### CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans J. Aubert Manent, E. Vella Xilliof, T. Matias, Senyo Mauri, L. Mestres, Mateo Pujulá, Sisket D. Paila, Fidel Delfi, F. de Sopas, Mario Bru, Un Sarahista, Un Suscriptó, B. Espinal Patáu, J. Barretina, y J. M. Vives:—Lo qu' emotan aquesta senmana no fá per casa.

Ciudadans Quimetó, Paulito Giralt, Samuel Cigonya, Noy de Fora, Tap de suro vilafrañqui, E. Vella Xilliof, Vicentó, Eliseo Campistol, Vidi-Ben-Marrech, Agusil Mundet, E. Moreno, Calderón de la Cabra, Un Catalá, Salviet de Cadaqués, Nut, Pepet de l' Ala, J. R. B., J. Mas Abril, Perinyo Gtirac, Tit de la Tita, y Aurelio:—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns emotan.

Ciudadá P. B. (Trempe): Com que la carta que 'ns remet no 's refereix á assumptos d' actualitat urgent, la reservém per un altre dia en que no estiguem tan agobiats de originals.—J. Bonet: Lo sonet va bastant bé.—J. Ferré Roig: Lo seu original es bastant fluix.—Un dels vuit: Procurarém insertarho.—J. G. y M. fill de Igualada (Capellades): ¿Vol un consell? Ja que 's demostra tan carlinarro y tan obscet y tan gamarús, y 'ns fa saber ademés que 's ferrador de ofici, construheixis vosté mateix el calsat: unas ferraduras li estarian millor que á cap ase. Paraula de republicá.—J. T. y R.: Per l' Almanach ha fet tant: veurém de utilizar la composició pel periódich.—E. de la Go-

#### LA ESFINGE DE MALLORCA



Quan obri la boca ¿qu' es lo que dirá?  
Quan per fi s' embarqui ¿quín bót triará?

ma: Es fluix.—Rapevi: Las ideas epigramáticas resultan una mica massa descarnadas.—Jeph Curt: Lo que 'ns envia no 'ns acaba de fé 'l pes.—E. Bosch y Viola: Lo mateix li dihem á vosté.—P. Alegre: Donarém compte de son noble oferiment á la comissió y al públich. La composició que 'ns envia, literariament te algún defectet: tal vegada ab la música quedí dissimulat.—J. Pitarra: No podém passar per alguns conceptes dels compresos en la seva composició, la qual resulta ademés bastant desigual.—Lluís G. Salvador: L' article va bé. j



#### XARADA

Negació buscarás tú  
en hu;  
una consonant te dona,  
segona;  
musical es al revés,  
ma tres.

Si 'l Tot vols endavinar,  
lector, deus fer de manera  
d' un nom d' home ara buscar  
juntant Hu-dos y tercera.

P. P. VILAFRANCA.

#### ENDAVINALLA

Sens ser pelegrí tinch llana,  
y tinch punts sens ser tossut.  
Botarut la gent m' aplanava  
y estant plá 'm fa botarut.  
Rumia, indaga y demana:  
sí no 'm treus ets un llanut.

F. DE COTILLAS.

#### TRENCA-CLOSCAS

ADELA VARONA PLA  
BELEM

Combinar aquestas lletres de manera que donguin per resultat lo títul de una aplaudida sarsuela.

RICARDO E.

#### LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8—Nació europea.  
4 2 3 4 5 6 7—Animal.  
1 2 3 4 7 8—Pelotari.  
6 2 3 3 7—Prenda de vestir.  
3 7 4 7—Animal.  
6 7 4—  
8 7—Nota musical.  
5—Vocal.

CAFETÉ DE LLEYDA.

#### GEROGLIFICH

QUI C

A A A

A

CAAAA

A

E SUNYÉ.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mítj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.